

24.6.2008

0796Y0163

Viite / Hänvisning

Koitereen säännöstelyn seurantar ryhmän kokous 4.6.2008 klo 10–12
Ilomantsi, kunnanvirasto, Sampola

Asia / Ärende

MUISTIO

Läsnä:

Markku Uusitalo

Eero Hämäläinen

Pirjo Kosonen

Raimo Maksimainen

Veli-Matti Kaijomaa

Ari Leskelä

Heikki Pönkkä

Mikael Tervaskanto

Veikko Palmu

Erik Mälkki

Aapo Puhakka

Seppo Lehtinen

Eila Piippo

Mikko Hinkkanen

Teppo Linjama

Janne Kärkkäinen

Koitajoen kalastusalue

Kivilahden kyläyhdistys

Ilomantsin kunta, ympäristölautakunta

Koitereen kalastusalue

Pohjois-Karjalan TE-keskus

RKTL

Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri / PKLTY

Vattenfall Sähkötuotanto Oy

Vattenfall Sähkötuotanto Oy

Vattenfall Sähkötuotanto Oy

Tyrjänsaaren kyläyhdistys

Huhuksen kyläyhdistys

Ilomantsin kunnanhallitus

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus, sihteeri

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus, puheenjohtaja

1. Puheenjohtaja Janne Kärkkäinen avasi kokouksen klo 10. Osallistujat esittelivät itsensä. Kokouksen sihteeriksi valittiin Teppo Linjama.

2. Janne Kärkkäinen totesi, että edellisen kokouksen muistion tekeminen oli viivästynyt ympäristökeskuksessa tapahtuneiden henkilömuutosten takia. Muistion osalta todettiin, että se oli siällöltään asianmukainen, mutta kaksi korjausta esitettiin: muistiosta poiketen Seppo Lehtinen ei ollut paikalla edellisessä kokouksessa. Kyösti Ikonen edusti Ilomantsin kunnan teknistä lautakuntaa.

3. ja 4. Janne Kärkkäinen esitteli Koitereen säännöstelyn mittareita. Tämän jälkeen Kärkkäinen esitteli säännöstelyn suositusten toteutumista vuosina 2007-2008.

Suositus 1: Talven ja kevään vedenkorkeudet.

Suositus toteutui hyvin molempina vuosina 2007 ja 2008.

Suositus 2: Alkukesän vedenkorkeudet

Vuonna 2007 suositus toteutui hyvin. Vuonna 2008 suositus ennusteiden mukaan toteutunee. Heikki Pönkkä totesi, että tiukat vedenkorkeusrajat eivät linnuston kannalta ole niin tärkeitä, mutta vesi ei saisi nousta enää yliveden jälkeen uudestaan.

Suositus 3: Loppukesän vedenkorkeudet

Suositus toteutui hyvin vuonna 2007. Todettiin jälleen raportin suositusten epätarkkuus syyskuun osalta. Syyskuulle ei ole vedenkorkeussuositusta. Kesän 2007 vedenpinnan alenema oli vuonna 2007 noin 40 cm, kun suositus oli vähintään 20 cm. Eero Hämäläinen kysyi, kuinka paljon voimayhtiö tarvitsee vettä syksyllä. Erik Mälkki totesi tämän riippuvan pitkälti vesitilanteesta ja sähkön hinnasta. Yleisesti todettiin suosituksen toteutuneen hyvin.

Suositus 4: Loka-joulukuun vedenkorkeudet

Yleisesti todettiin, että suuren järven säännöstely on haastavaa, mutta suositus oli toteutunut hyvin vuonna 2007.

Erik Mälkki kysyi, voisiko ryhmä hyväksyä Vattenfallin selvityksen suositusten toteutumisesta, ja käytäntönä tämän jälkeen laitettaisiin ryhmän hyväksymä selvitys Ilomantsin kunnan internet-sivuille. Sovittiin, että näin tehdään. Silloin, kun ryhmä ei kokoonnu, Vattenfallin selvitykset hyväksyy Pohjois-Karjalan ympäristökeskus.

Heikki Pönkkä kysyi, kuinka Vattenfall saavutti vuosina 2007 ja 2008 niin hyvin kevätkuoppaan liittyvät suositukset, jotka olivat säännöstelyn kehittämisvaiheessa yhtiölle kriittisiä. Erik Mälkki ja Veikko Palmu vastasivat, että kyseiset vuodet olivat talvivalunnan osalta sangen poikkeuksellisia. Janne Kärkkäinen selvitti vuosien 2007–2008 vesitilannetta, joka on siis ollut poikkeuksellinen. Kärkkäisen mukaan jäätyvä vyöhyke oli talvella 2007–2008 tavanomaista kapeampi ja kevätkuoppa tavallista korkeammalla. Kesän 2008 vesitilanteesta Kärkkäinen totesi, että se on nähtävissä vasta alustavissa ennusteissa.

Keskusteltiin alkukesän vedenkorkeuksista sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksesta niihin. Heikki Pönkkä totesi, että vuoden ylivesi voi olla aiemminkin kuin kesäkuun alussa, mutta ei tämän jälkeen. Veli-Matti Kajomaa toi esille, että kuikan ohella muukaan luonto ei välttämättä saa optimioloja aina, mikä on luonnollista.

Seppo Lehtinen totesi, että talven alin vedenkorkeus on tärkeä mittari kalaston kannalta, samoin hän piti tärkeänä kesäkuun alun vedenkorkeutta. Todettiin, että syyskutuisen kalaston kannalta hankalan vuoden 2006 jälkeen on ollut kaksi parempaa vuotta. Veli-Matti Kajomaa totesi, että vedenkorkeuksien ohella pitäisi kiinnittää huomiota myös kalaston ravintoketjuihin.

Ryhmän yhteisenä mielipiteenä oli, että suositukset vuosina 2007–2008 ovat toteutuneet hyvin, ja ryhmä oli tyytyväinen saavutettuihin tuloksiin.

Suositus 5: Rantojen suojaus

Mikael Tervaskanto esitteli alustavaa suunnitelmaa ensisijaisten eroosiorantojen suojaamiseksi. Suunnitelman mukaan toimenpiteitä tehtäisiin seuraavasti:

- Savilahti: niemi kivetään vuonna 2008
- Rissanranta: puiden raivaus, suisteet ja pajumatto vuonna 2008. Mökkirannat on jo korjattu.
- Partalanranta: tarkastuskäynti kesällä 2008, toimenpiteet vuonna 2009
- Majaniemi: toimenpiteet vuonna 2009
- Piiloniemi: tarkastuskäynti kesällä 2008, toimenpiteet vuonna 2010
- Kiviniemen Laajalahti: tarkastuskäynti kesällä 2008, toimenpiteet vuonna 2010

Janne Kärkkäinen ehdotti, että Majaniemellä tulisi harkita nuotiopaikan kodan siirtämistä kauemmas rannasta pikemmin kuin rannan voimakasta suojausta. Heikki Pönkkä tähdensi, että rantojen suojauksissa kannattaa tarkistaa luonnonsuojelusta vastaavilta suojausten tarpeellisuus ja suotavuus.

Pirjo Kosonen kysyi, voiko eroosioalueiden kartat ja suojaussuunnitelmat laittaa internetiin. Veikko Palmu totesi, että niin ei kannata tehdä, koska suunnitelmat voivat vielä muuttua, kun suunnitelmia tarkastellaan valvontaviranomaisen kanssa. Todettiin myös, että kaikkia suojauksia ei voida tehdä kerralla valmiiksi.

Rantojen suojaus etenee vanhan käytännön mukaisesti.

Suositus 6: Kantojen ja muun puuaineksen poisto

Todettiin, että etenee vanhan käytännön mukaisesti. Kohteena mainittiin ainakin Rissanranta.

Suositus 7: Rantojen siivous

Rantojen siivoustalkoot jatkuvat, ja rannat ovat siistissä kunnossa.

Suositus 8: Kalakantojen hoito ja kalastus

Veli-Matti Kaijomaa totesi, että kalastuskorttivaroja on myönnetty siika- ja muikkukannan seurantaan, jota tehdään Joensuun yliopistossa. Todettiin, että parhaiden, kaikkia tyydyttävien kalastutusten toteuttaminen on erittäin haastavaa; mm. siikojärvien on vaivannut haukimato. Lisäksi kalastoprosessit ovat hitaita, eivätkä tulokset näy heti. Raimo Maksimainen totesi, että Koitere on Pohjois-Karjalan parhaita kalajärviä. Markku Uusitalo tähdensi, että Koirere ja Koitajoki ovat kiinteästi toisiinsa sidoksissa ja että yhteistyö on ollut saumatonta myös kalatalousviranomaisten kanssa.

Suositus 9: Veneväylien ja karikoiden merkitseminen

Janne Kärkkäinen esitteli Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen tekemiä Koitereen veneväylien täydennyssuunnitelmia.

Kärkkäinen kysyi, lähtisikö kalastusalue mukaan veneväylän merkitsemiskustannuksiin. Raimo Maksimainen totesi, että kustannuksista huolehtiminen olisi pikemmin kunnan asia. Kärkkäinen kysyi, voisiko kunta osallistua yli 50 prosentilla kustannuksiin, mihin Pirjo Kosonen vastasi, että kunta pyrkii osallistumaan merkinnän kustannuksiin, mikäli ympäristökeskus tekee kunnalle aloitteen asiasta. Eila Piippo lupasi edistää asiaa kunnanhallituksessa.

Suositus 10: Koitereen kalastus- ja veneilykartan uusintapainos

Raimo Maksimainen ilmoitti, että periaatepäätös uusintapainoksen tekemisestä vuoden 2009 alussa on olemassa.

Suositus 11: Vedenkorkeuksien yleisöasteikoiden perustaminen

Janne Kärkkäinen ilmoitti, että viisi yleisöasteikkoa on perustettu. Raimo Maksimainen totesi, että nykyiset asteikot näkyvät vain vesille päin ja että asteikkojen koroissa on heittoa. Kärkkäinen totesi, että tehdään takuutyönä toiset asteikot, jotka näkyvät maalle päin. Samassa yhteydessä tarkistetaan korot oikeiksi.

Suositus 12: Virkistyskäytön ohjaus

Seppo Lehtinen totesi, että Lammassaaren on suunnitteilla rantautumispaikka, jonka rakentamisessa on mukana eri toimijoita. Lisäksi tarkoitus on tehdä kota, kaksi laavua ja kuusi nuotiopaikkaa niin, että virkistyskäyttö keskittyy Pitkähiekan-Multavierun alueelle. Ympäristökeskus ja Ilomantsin kunta neuvottelevat hankkeeseen liittyvien Lammassaaren opastustaulujen tekemisestä ja kustannuksista. Pamilo Oy omistaa Lammassaaren maat, ja Erik Mälkki lupasi

suostumuksensa niiden käytölle kyseiseen tarkoitukseen. Hankkeen on tarkoitus valmistua vuonna 2010.

Suositus 13: Tiedottaminen

Koitereella on viestintäsuunnitelma, ja toimitaan sen mukaan. Seuraavassa kokouksessa mietitään mahdollisen yleisötilaisuuden järjestämistä. Kesällä 2008 laitetaan internetiin uusi tiedote Koitereen toteutuneista vedenkorkeuksista ja suosituksista. Julkaistaan edelleen Kalaan Ilomantsiin –opasta.

Suositus 14: Suositusten täytäntöönpanon ja vaikutusten seuranta

Todettiin, että asia etenee suunnitellusti.

Suositus 15: Vesiluonnon ja linnuston tilan seuranta

Heikki Pönkkä tekee Koitereella linnustoselvitystä kesällä 2008. Laskentalinja on noin 20 km pitkä; ensimmäinen laskenta tehdään kesäkuun alkupuolella, ja toinen laskenta heinä-elokuun vaihteessa. Laskenta on tarkoitus tehdä samalla linjalla kahden vuoden välein. Heikki Pönkkä totesi, että arvio Koitereen linnuston tilasta ja säännöstelyn vaikutuksista siihen tarkentuu vuosi vuodelta. Pönkkä myös totesi, että linnuston seuranta Koitereella ei ole tiedettä, mutta hyvä arvio.

Suositus 16: Laajennettu vedenlaadun seuranta

Janne Kärkkäinen kertoi, että viime vuonna Koitereella tehtiin vedenlaatumittauksia kymmenessä eri paikassa, mikä jälkikäteen arvioitiin turhan laajamittaiseksi. Jatkossa vedenlaatumittauksia tehdään noin viidessä eri paikassa.

Suositus 17: Säännöstelysuositusten vaikutukset alapuoliseen vesistöön tutkitaan

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus järjestää vuoden 2008 aikana keskustelutilaisuuden Siika-vaaran yksityistien osakkaille. Tilaisuudessa selvitetään ongelmallisen siltapaikan taustat.

Suositus 18: Selvitys Koitereen muikkukannoista

Selvitys etenee suunnitellun mukaisesti.

Suositus 19: Kalojen elohopeapitoisuuksien tutkimus ja seuranta

Jatkuu suunnitellun mukaisesti.

Suositus 20: Selvitys veden nousemisesta jäälle

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus on pestannut henkilön, joka havainnoi veden jäälle nousua Koitereella. Vertailuvesistöiksi on otettu Ilomantsinjärvi, Pielinen ja Pyhäselkä. Johtopäätöksiä säännöstelyn vaikutuksista jäätymiseen ja jäähän voidaan tehdä vasta 3–4 vuoden kuluttua.

Suositus 21: Selvitys tulvavesien padottamisen vaikutuksista

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus on tehnyt aiheesta alustavan selvityksen, jota tarkennetaan tarpeen mukaan.

Suositus 22: Muut mahdolliset lisäselvitykset tai –tutkimukset

Ei ilmennyt muita lisäselvityksiä tai –tutkimuksia.

5. Muut asiat

Seppo Lehtinen kysyi Lylykosken pohjapadon kunnostamisen tilanteesta. Janne Kärkkäinen kertoi, että kunnostamiseen on haettu lupa, ja rahaa kunnostamiseen ja veneilykanavaan on saatu 100 000 euroa, ja lisärahoitusta haetaan vielä 50 000 euroa syksyllä 2008.

Keskustelussa todettiin, että Koitereen säännöstelyn kehittämisen alkuvaiheista on tultu hyvä matka nykyiseen yhteisymmärrykseen. Osapuolet olivat erittäin tyytyväisiä tähän mennessä

saavutettuihin tuloksiin, ja Koitereen säännöstelyn kehittämisprosessista toivottiin otettavan esimerkkiä muillekin järville.

6. Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään Ilomantsin kunnanvirastolla Sampolassa maanantaina 17.11.2008 klo 10.

7. Kokous päätettiin kello 12:10.

Joensuussa 24.6.2008

Teppo Linjama
sihteeri

Janne Kärkkäinen
puheenjohtaja